

SANT LLORENÇ DEL MUNT, SALT DE LA MINYONA I EL CASOL

Osona

Des de Sant Julià de Vilatorça

Distància	13,8 km
Desnivell acumulat	546 m
Nivell de dificultat	Difícil
Data	7 de desembre de 2021
Cartografia	Editorial Alpina: Collsacabra (1:25000)
Punts per a GPS	https://ca.wikiloc.com/rutes-senderisme/sant-llorenç-del-munt-salt-de-la-minyona-i-el-casol-90761975
Itinerari relacionat	Cingle dels Munts

Proposta per visitar el castell i canònica de Sant Llorenç del Munt (1), el mirador del Salt de la Minyona, el grog de Llitons i el poblat ibèric del Casol de Puigcastellet.

La qualificació de difícil obeeix únicament a que l'itinerari proposat accedeix al Salt de la Minyona pel crestall. Però hi ha dues alternatives: fent anada i vinguda pel GR (2) amb el que ho considerariem fàcil o moderat pel camí de l'Esquei (3).

Els camins són en bona part senyalitzats i tots ben fressats.

(1) No cal confondre ni amb el monestir vallesà encimbellat a la Mola, ni amb l'empordanès del Mont o de Sous, com tampoc amb l'església rossellonesa d'Argelers. Per bé que tots tenen en comú arquitectura primigènia romànica.

Accés

Partim de l'Albereda de Sant Julià de Vilatorça, a llevant de la vila, al costat de la zona esportiva municipal, on hi ha el mas Albereda, una antiga masia documentada d'ençà el 1337 –actualment hotel i restaurant regentat per Nandu Jubany– i l'ermita de Sant Roc.

L'Albereda de Sant Julià de Vilatorça (600m)

Baixem per l'avinguda de Sant Llorenç fins el Pi on trobem el GR 2 que seguim a mà esquerra (hi ha banderoles indicadores). Llargs trams de pista amb alguna dreuera per corriol, sempre vers llevant, en direcció a Sant Llorenç del Munt.

Sant Llorenç del Munt (793m)

Abans d'arribar-hi ens enfilem a un promontori sobre el cingle –cal salvar un petit esquei– que ens dona una bona perspectiva de l'entorn. Som en terme de Sant Julià, però en tot aquest cingle fins al dels Munts hi conflueixen també els de Folgueroles, Tavèrnoles, Vilanova de Sau i Sant Sadurní d'Osormort.

El de Sant Llorenç és un castell termenat, documentat d'ençà el 881. Ostentava la jurisdicció sobre els actuals termes municipals de Sant Julià de Vilatorça (excepte Vilalleons), Folgueroles, Sant Sadurní d'Osormort, Espinelves i Calldetenes. Aviat perdé aquesta funció en favor del veí castell de Meda i en una part de les dependències s'hi establí una canònica agustiniana. Fou secularitzada i el 1760 es va incorporar al seminari de Vic. Desamortitzat, va passar a mans de particulars. El lloc fou destinat a explotació agrària fins que, durant la segona meitat del segle XX, els edificis, molt degradats, es van restaurar.

Continuant pel GR prenem el camí d'accés passant pel coll Pedrís (sota dues línies d'alta tensió) i el peu del puig dels Jueus (o dels Moros), un turó de roca pelada al cim del qual hi ha vestigis de l'antic castell de Meda.

Poc més avall deixem a mà esquerra la bifurcació al coll Samedà i més enllà el GR s'enfila per un corriol, també a mà esquerra (2). Nosaltres deixem el camí principal per una pista a mà dreta per tal d'esquivar el tram de carretera. La creuem després d'un parell de revolts i continuem fins al costat d'una torre d'alta tensió. Som al camí ral de Vic que, per la dreta, mena a Vilanova de Sau (3).

Un corriol poc definit (NW) ens deixa aviat al primer ressalt del crestall.

(2) Una de les opcions per evitar l'accés pel crestall.

(3) Seguint-lo uns vuit-cents metres, trobarem a l'esquerra i ben indicat el camí de l'Esquei i dels Munts.

Inici del crestall (739m)

La major part la farem caminant però trobarem, des de bon començament, alguns passos de grimpada (II°) on ens caldrà ajudar-nos amb les mans. Són dons dificultats aïllades i fàcils per un llom ample, però amb molta exposició pel que un mal pas tindria conseqüències. Renuncieu-hi si no esteu acostumats a trescar, teniu fòbia a l'alçada o el terreny és humit.

El darrer esperó, just a sota del mirador, l'esquivem per l'esquerra fent el «porc senglar» fins a sortir al camí d'accés al Salt.

Salt de la Minyona (848m)

Mirador situat al punt més alt d'un esperó de cinc-cents cinquanta metres de llargària, tallat per verticals parets a banda i banda, i amb una caiguda de cent vint-i-cinc metres al cingle dels Munts. Ben protegit per una solida barana renovada no fa pas gaire, en un extrem hi ha un oratori dedicat a la Mare de Déu del Cingle. S'hi pot accedir amb turisme per una pista pavimentada des de la carretera de Folgueroles a Vilanova de Sau, a l'alçada del Pont del Vent. Fa de termenal entre Vilanova de Sau, Tavèrnoles i Sant Sadurní d'Osormort.

Conta la llegenda que una minyona friso per arribar puntual a missa a la Verneda de Sant Feliu de Planeses, va esbalçar-se pel cingle dels Munts però, miraculosament, no s'estavellà i en sortí del tràngol sense ni una esgarrinxada. En una segona ocasió va tornar a provar-ho però hi deixà la pell. De llavors ençà l'indret és conegut com «el Salt de la Minyona».

Com bona llegenda que ha passat de generació en generació, té diverses versions: que si va ensopegar, que si va saltar voluntàriament per fer dreuera encomanant-se als àngels que l'entomessin, que si era molt devota i no faltava mai a missa però aquell dia de festa major la feinada als fogons l'havia endarrerit, o que si acudia a la Verneda per prendre-hi matrimoni.

Jacint Verdaguer, fill de la contrada, se'n feia ressò en els treballs d'un llibre de records d'infantesa on narrava el d'una anada al bosc amb llenyataires:

«(...) i allargant-se més fins a on sóc, en arrocat i altíssim cingle, anomenat de la minyona, per haver-hi saltat, segons diuen sense fer-s'hi mal, daltabaix, amb tot que té més de cent canes d'alçària, una donzella, sols per a ésser a temps a casar-se puig l'hora anava a caure.»

De la fatídica segona ocasió també n'hi ha versions: unes no en detallen el motiu del perquè va saltar, ara sí, voluntàriament. Altres asseguren que fou per vanitat, volent demostrar-ho al veïnat que no se'n sabia avenir quan els contava el miracle. I encara una de més múrria quan, després de casada, les presses eren per «fer el salt». Però els àngels aquell dia no li van fer cas. Moralitat: no cal esperar gràcia de la divina providència quan el fi és contrari als seus preceptes.

Ara seguim el GR en sentit invers de l'anada, cinc-cents metres per la pista d'accés que deixem per un camí ben indicat i fressat a mà esquerra. Davallem i anem a passar per un esquenall rocallós sobre la Mina, retrobem el camí d'anada i el remuntem fins al coll Samedà.

Allí prenem una pista a mà dreta per la que anem enclotant-nos a una fondalada, confluència de torrents i camins.

Gorg de Llitons (643m)

A banda del de coll Samedà hi passa el camí de Sant Llorenç a Folgueroles. Hi ha una banderola indicadora.

El torrent s'ha obert pas erosionant la roca tot formant una estreta gorja d'uns vint metres de llargària i cinc de fondària que el camí salva per un pontarró.

L'indret també té la seva llegenda on es diu que els *Nitons* o *Llitons* són uns éssers negres i banyuts. Verdaguer la va recollit en el llibre abans esmentat:

«Quan fórem dalt de la collada, acabava d'empassar-se'n (lo sol) entre núvols; i de la tempesta llunyana, davallant dels Pirineus, feia atansar més fosc i paorós lo vespre... Al sentir sos trons i brogit terribles, un d'ells (dels llenyataires): - Afanyem-nos! - exclamà - Déu nos guard que la tempesta ens assolís en aqueixes fondalades del gorg dels Nitons. Una nit que jo m'ensopegava de passar-hi, sortiren aqueixos, tot negres i banyuts, i, pegant a fugir jo, em seguiren fins al mas del Collet amb bels tremolosos i feréstecs. Correm, da-li, correm! Lo pare, Déu lo perdó, també s'hi havia trobat una vegada...».

Nosaltres seguim el camí de fugida del llenyataire prenent-lo a mà esquerra pel Sot Fosc. Poc més enllà pugem per un corriol a mà dreta, costerut i aixaragallat, pel que guanyem la carena al collet de can Barretina, on continuem a mà dreta resseguint el carener i passant pel costat de la casa que dóna nom al coll, ara per una bona pista. La deixem aviat per un corriol a mà esquerra (fita) pel que saltem a una altra que prenem a mà dreta i que seguim fins al poblat ibèric.

Poblat ibèric del Casol de Puigcastellet (713m)

Es tracta d'una gran construcció composta per una muralla rectilínia amb una torre central adossada. Darrera la muralla s'hi obren, separats per murs, deu espais rectangulars, amb un pati empedrat davant. S'atribueix la seva construcció a la tribu dels ausetans i una curta ocupació datada entre mitjans del s. III aC i principis del s. II aC. A uns cent metres de la fortificació s'hi va descobrir un assentament de cabanes de la mateixa època.

Davallem per un dels camins d'accés i anem a passar pels masos de l'Arumí i can Tramuntana des de on solament ens cal prendre la pisa que, en pujada, ens retorna a l'Albereda.